Lietas Nr. C28361913
Lietas arhīva Nr. C-1064-14/3

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 30.jūnijā

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa

tiesnese I.Ramane

ar tiesas sēdes sekretāru M.Tullu

piedaloties prasītājai /pers. A/

atbildētāja pārstāvei zvērinātai advokātei G.Putņai

2014.gada 16.jūnijā izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 4.februārī /pers. A/ (turpmāk – prasītāja), pamatojoties uz Civillikuma 1635.pantu, cēla Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā prasību pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja kopš 2009.gada 20.marta i r Latvijas valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finanšu darbinieku (turpmāk – arodbiedrība) /Nosaukums A/. Atbildētājs ir arodbiedrības valdes priekšsēdētājs.

Pēc tam, kad prasītāja, neatbalstot valdes un valdes priekšsēdētāja rīcību, 2012.gadā izstājusies no arodbiedrības valdes, atbildētājs uzsācis plašu un agresīvu prasītājas apmelošanas kampaņu, kas savu kulmināciju sasniegusi 2012.gada jūnijā.

2012.gada 1.jūnijā atbildētājs 13 personām izsūtījis elektroniskā pasta vēstuli, kurā izteiktie publiskie paziņojumi satur nepamatotus, apmelojošus apgalvojumus un ir mērķēti uz prasītājas reputācijas graušanu, apkaunojot prasītāju citu personu acīs. Šādu ziņu izplatīšana neapšaubāmi mazina prasītājs sabiedrisko novērtējumu, kā arī ir personiski aizvainojoša.

Prasītāja norāda, ka atbildētāja elektroniskajā vēstulē izteikti nepatiesi apgalvojumi:

1. „*/pers. A/, piedāvājot četriem Ikšķiles novada pašvaldību policistiem stāties /Nosaukums A/ir viņus maldinājusi* [...]".

Prasītāja norāda, ka nevienam neko nav piedāvājusi. Ikšķiles novada pašvaldības policisti paši vērsušies /Nosaukums A/ar atbilstošiem lūgumiem un iesniegumiem, jo bija pārliecinājušies, ka Ikšķiles novada pašvaldības darbinieku arodbiedrības organizācija neaizstāv savus biedrus.

Atbildētājs, pirms paziņojuma izplatīšanas, ne reizi nebija runājis ar šiem četriem Ikšķiles novada pašvaldības policijas darbiniekiem, līdz ar to, viņam nebija nekāda pamata izteikt publiskus apgalvojumus attiecībā uz faktiskajiem apstākļiem.

2. „[...] *no /pers. A/ vadītās arodorganizācijas 35 biedriem lielākā daļa ir izstājušies no arodbiedrības* [...]".

Prasītāja norāda, ka uz paziņojuma izplatīšanas brīdi /Nosaukums A/ vēl joprojām bija 33 biedri.

3. „*Precīzu /Nosaukums B/ biedra skaitu noteikt nav iespējams, jo biedru saraksti tie slēpti, biedru nauda tiek turēta uz /pers. A/ personīgā konta un grāmatvedībai nav datu, par to, cik biedru nauda savākta un cik no šīs summas pārskaitīts arodbiedrībai*."

Prasītāja norāda, ka dati nekad nav slēpti un atskaites viņa ir bijusi gatava iesniegt jebkurā laikā, pēc tam, kad arodbiedrība būtu iesniegusi /Nosaukums A/ pieprasīto informāciju, dokumentus un atskaites par valdes lēmumiem, kas nav izpildīts līdz pat prasības pieteikuma sastādīšanas dienai. Savukārt biedru nauda nekad nav glabāta prasītājas kontā. Ar atbildētāja akceptu prasītājas personīgais konts izmantot biedru naudas pārskaitīšanai.

4. „*31. maijā tikšanās laikā ar Ikšķiles novada un jaunizveidotās reģionālās policijas vadību panākta vienošanās ka visiem četriem Ikšķiles novada pašvaldību policistiem tiks piedāvāts darbs reģionālās policijas sastāvā* […]".

Prasītāja norāda, ka līdz prasības pieteikuma sastādīšanas dienai nevienam no četriem Ikšķiles novada pašvaldības policistiem nav piedāvāts darbs Reģionālās policijas sastāvā, notiek tiesvedība par nepamatotu darba līguma uzteikumu.

5. „*Diemžēl /pers. A/ sociālo dialogu saprot kā pastāvīgu sūdzību sūtīšanu uz visām iespējamām instancēm, kā rezultātā arodbiedrības biedriem labuma nav, jo pirmajā vietā ir /pers. A/ personīgās ambīcijas, kā rezultātā vēl nav noslēgts koplīgums Ķekavas novada pašvaldībā, jo strīda akmens ir /pers. A/ papildus izdomātās viņai personīgās papildus garantijas, kuras vadība neatzīst*."

Prasītāja norāda, ka viņas spēju vienoties ar citām iesaistītajām pusēm apstiprinot visu trīs arodbiedrības organizāciju parakstītie iesniegumi par koplīgumu. Tie apstiprinot arī to, ka visas papildus garantijas ir domātas visu arodorganizāciju vadītājiem un uzticības personām. Darba devējam iesniegts koplīguma projekts apspriešanai un diskusijas notikušas par tiem priekšlikumiem, kuriem nav piekritis darba devējs.

Norādīto atbildētāja darbību rezultātā prasītājai radušies īpaši zaudējumi – personiskas emocionālās ciešanas, diskomforts, gan saņemot elektroniskā pasta sūtījumu, gan arī vēlāk kontaktējoties ar personām, kurām šī vēstule bija adresēta, emocionālais šoks, depresija, reputācijas graušana.

Prasītāja uzskata, ka atbildētājs šos apzināti nepatiesos un prasītāju apkaunojošos izdomājumus izplatījis apzinoties, ka tie ir nepatiesi, vēloties prasītāju apkaunot un celt viņai neslavu. Norāda, ka visbiežāk savā tikumībā cilvēks vadās no savas sirdsapziņas un rīkojas tā, kā to prasa viņa pašcieņa. Tas norāda uz to, ka pastāv katra cilvēka iekšējais gods – viņa pašcieņa, un ārējais gods – cilvēka garīgā vērtība cita acīs. Šīs vērtības ar atbildētāja publiskajiem, nepatiesajiem paziņojumiem ir apdraudētas. Neitrāls lasītājs iepazīstoties ar atbildētāja izteicieniem, tos nevērtētu kā neizdevušos joku, jo apgalvojumi izteikti tik nepārprotami, ka tie uztverami kā konkrēti fakti.

Ievērojot arodbiedrības struktūru (visas valsts mērogā), ar šādiem paziņojumiem atbildētājs nodarījis būtisku morālo kaitējumu prasītājai. Prasītājai kā juristei, kas veic profesionālo darbību šajā jomā un kura ir arī arodbiedrības „Komercio Unio" valdes priekšsēdētāja ir būtiski, lai publiski izskanējusī informācija būtu patiesa, īstenībai atbilstoša un netiktu grauta viņas reputācija.

Tā kā atbildētājs pieļāvis prasītājs goda un cieņas aizskārumu, piedzenama atlīdzība jeb mantiska kompensācija. Ievērojot to, ka ziņa izplatīta lielas arodbiedrības valdes locekļiem, aizskāruma smagumu, sekas, ko radījusi godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana, un prasītājas personību, prasītāja uzskata, ka taisnīgs un samērīgs atlīdzības apmērs par cieņas un goda aizskārumu būtu Ls 6000 (8537,23 *euro*).

Prasītāja norāda, ka tā kā fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei, un to pastāvēšana var tikt pierādīta, tad izteikto apgalvojumu, kas aizskar prasītājas godu un cieņu, patiesumu jāpierāda atbildētājam.

Prasībā lūgts atzīt par nepatiesām godu un cieņu aizskarošām ziņas un frāzes, kuras atbildētājs 2012.gada 1.jūnijā ar elektroniskā pasta vēstules starpniecību nosūtīja 13 personām uzlikt atbildētājam pienākumu mēneša laikā no tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienas, pienācīgā kārtā (nosūtot elektroniskā pasta vēstuli ar ziņu atsaukumu /Nosaukums D/ valdes priekšsēdētāja vietniecei /pers. F/, /pers. G/ (Saeima), /pers. H/ (Satversmes tiesa), /Nosaukums E/ priekšsēdētājai (Valsts ieņēmumu dienesta darbiniecei), SEB bankas arodbiedrības organizācijas priekšsēdētājam /pers. I/, /Nosaukums F/ priekšsēdētājai, /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/ (Rīgas pašvaldības darbinieks), /pers. M/ (Valsts ieņēmumu dienesta darbiniecei), /pers. N/ (VSAA), /pers. O/ (VSAA), /pers. P/ (Kocēnu novada pašvaldība)) atsaukt visas nepatiesās ziņas, kuras izplatītas 2012.gada 1.jūnija elektroniskā pasta vēstulē:

1) ,,/pers. A/, piedāvājot četriem Ikšķiles novada pašvaldību policistiem stāties /Nosaukums A/ir viņus maldinājusi [..]";

2) „[..] no /pers. A/ vadītās arodorganizācijas 35 biedriem lielākā daļa ir izstājušies no arodbiedrības [..]";

3) „Precīzu /Nosaukums B/ biedru skaitu noteikt nav iespējams, jo biedru saraksti tie slēpti, biedru nauda tiek turēta uz /pers. A/ personīgā konta un grāmatvedībai nav datu, par to, cik biedru nauda savākta un cik no šīs summas pārskaitīts arodbiedrībai.";

4) „31. maijā tikšanās laikā ar Ikšķiles novada un jaunizveidotās reģionālās policijas vadību panākta vienošanās ka visiem četriem Ikšķiles novada pašvaldību policistiem tiks piedāvāts darbs reģionālās policijas sastāvā [..]";

5) „Diemžēl /pers. A/ sociālo dialogu saprot kā pastāvīgu sūdzību sūtīšanu uz visām iespējamām instancēm, kā rezultātā arodbiedrības biedriem labuma nav, jo pirmajā vietā ir /pers. A/ personīgās ambīcijas, kā rezultātā vēl nav noslēgts koplīgums Ķekavas novada pašvaldībā, jo strīda akmens ir /pers. A/ papildus izdomātās viņai personīgās papildus garantijas, kuras vadība neatzīst."

Prasībā lūgts arī piedzīt no atbildētāja kompensāciju par godu un cieņu aizskarošu, patiesībai neatbilstošu, ziņu izplatīšanu Ls 6000 (8537,23 *euro*) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus, samaksāto valsts nodevu un citus izdevumus.

2013.gada 4.februārī tiesā iesniegts atbildētāja rakstveida paskaidrojums par prasību norādot, ka prasību neatzīst pilnībā, jo tā nav pamatota. Tā kā prasītāja 2012.gadā bijausi arodbiedrības /Nosaukums A/ priekšsēdētāja, tad viņai bija zināmi un saistoši arodbiedrības statūti. Statūtu 10.pantā noteikts, ka iestāties arodbiedrībā var uz personīga iesnieguma pamata, savukārt iesniegums jāiesniedz savas darba vietas arodbiedrības organizācijā. Ja arī Ikšķiles novada pašvaldības policijas darbinieki paši vērsās /Nosaukums A/, prasītājai bija jāizskaidro viņiem Statūtu noteikumi un nebija jāpieņem /Nosaukums A/.

Pamatojoties uz arodbiedrības Statūtu 10.punktu iestājoties arodbiedrībā ir jāraksta iesniegums par uzņemšanu un jāiesniedz attiecīgai uzņēmuma, iestādes, organizācijas arodbiedrības organizācijai, kurā strādā vai mācās. Pēc lēmuma pieņemšanas par uzņemšanu arodbiedrībā, tiek izsniegta arodbiedrības biedra karte. Tādējādi visa informācija par to, cik biedru bija /Nosaukums A/

2012.gada 1.jūnijā bija tikai šīs arodbiedrības organizācijas priekšsēdētājai, t.i. prasītājai. Pati prasītāja savulaik bija informējusi arodbiedrības valdi, ka viņas organizācijā ir 35 biedri. Atbildētāja 2012.gada paziņojuma pamatā bija arodbiedrības grāmatvedības rīcībā esošie dati, ka 2012.gada pirmajā pusgadā no /pers. A/ konta pārskaitīta biedru nauda Ls 246,75 (351,09 *euro*) apmērā, kas varētu būt 10 arodbiedrības biedru maksājumi. Ievērojot to, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par /Nosaukums A/ biedru skaitu 2012.gada 1.jūnijā, tad pēc atbildētāja ieskata prasītājas apgalvojums, ka šajā laikā /Nosaukums A/ organizācijā vēl joprojām bija 33 biedri nav pamatots.

Atbildētāja ieskatā tā kā no 2012.gada 9.jūlija /Nosaukums A/ nepārskaita arodbiedrībai biedru naudas, tad jāpieņem, ka šāda arodbiedrības organizācija nepastāv. Tāpēc nav saprotams, kāpēc arodbiedrībai, lai saņemtu atskaites, būtu jāsniedz informācija arodorganizācijai, kas ir pašlikvidējusies.

Prasītāja prasībā ir norādījusi savu kontu. /Nosaukums A/ biedru naudas maksājumi arodbiedrībai bija izdarīti no tieši šī konta, līdz ar to nav strīda, ka minētais konts ir prasītājas, nevis arodbiedrības organizācijas konts. Ievērojot to, ka norādītais konts ir prasītājas konts un ka atbildētāja rīcībā nav saraksti par /Nosaukums A/ biedru naudu maksājumiem, jo tie atrodas šajā arodorganizācijā, visticamāk pie /pers. A/, tad atbildētājs nevar iesniegt pierādījumus par to, kad biedru naudas tika ieskaitītas prasītājas kontā un kad tās tika pārskaitītas arodbiedrības kontā.

Atbildētājs 2012.gada 1.jūnija elektroniskā pasta vēstulē norādīto, ka visiem četriem Ikšķiles novada pašvaldības policistiem tiks piedāvāts darbs reģionālās policijas sastāvā, balstījis uz 2012.gada 29.maija Ikšķiles novada pašvaldībā notikušajā sanāksmē dzirdēto informāciju. Tā kā elektroniskā pasta vēstule bija nosūtīta 2012.gada 1.jūnijā, tad tajā bija tikai tā informācija, kas bija atbildētāja rīcībā 2012.gada 1.jūnijā. Darba piedāvāšana vai nepiedāvāšana pašvaldības policistiem nav atbildētāja kompetence un viņš par to nevar uzņemties atbildību. Turklāt nav skaidrs, kā šis fakts aizskar prasītājas godu un cieņu un kādu morālo kaitējumu tas rada tieši prasītājai.

Tā kā Ķekavas novada pašvaldībā koplīgums tika noslēgts 2012.gada 9.jūlijā, tad 2012.gada 1.jūnijā atbildētājam bija pamats uzskatīt, ka ir problēmas ar koplīguma slēgšanu, kas bija iesniegts pašvaldībā jau 2011.gada 26.oktobrī. Tā kā arodbiedrības viens no uzdevumiem ir pārstāvēt arodbiedrības biedru intereses, tad ilgstoša Darba koplīguma nenoslēgšana apliecina, ka pastāv jautājumi, kuros arodbiedrības organizācijas vadītāja nespēj vienoties ar darba devēju. Tā kā Darba koplīguma noslēgšanas periodā /pers. A/ pārstāvēja /Nosaukums A/ biedrus, tad pieprasot papildu garantijas arodorganizācijas vadītājam, viņa šīs garantija pieprasīja attiecīgi sev.

Ievērojot norādīto atbildētājam nav saprotams kādā veidā 2012.gada 1.jūnija elektroniskā pasta vēstule aizskar prasītājas godu un cieņu, kādas ir tās darbības, kuru rezultātā prasītājai radušās personiskas emocionālas ciešanas.

Atbildētājs uzskata, ka prasītāja būdama juriste, uzņemot /Nosaukums A/ personas, kuras saskaņā ar arodbiedrības Statūtiem nedrīkstēja uzņemt, pati tādā veidā ietekmējusi savu jurista reputāciju.

Turklāt atbildētājs uzskata, ka tā kā arodbiedrība „Komercio Unio" reģistrēta Uzņēmumu reģistra Arodbiedrību reģistrā 2012.gada 21.jūnijā un prasītāja ir ievēlēta par tās valdes priekšsēdētaju, 2012.gada 1.jūnija elektroniskā pasta vēstule nekādā mērā nav grāvusi prasītājas reputāciju. Tieši pretēji – prasītāja ievēlēta par jaunas arodbiedrības valdes priekšsēdētāju.

Prasītāja, lūdzot piedzīt mantisko kompensāciju, par godu un cieņu aizskarošu, patiesībai neatbilstošu ziņu izplatīšanu, pamatojusi summas apmēru ar to, ka ziņas izplatītas lielas arodbiedrības valdes locekļiem, ka pastāv aizskāruma smagums attiecībā pret personām un ņemot vērā sekas, ko radījusi godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana. Attiecībā uz minēto atbildētājs vērš uzmanību uz to, ka 2012.gada 1.jūnija elektroniskais pasts izsūtīts arodbiedrības valdes locekļiem, nevis arodbiedrības biedriem. Tas, ka valde vada lielas arodbiedrības organizācijas darbu, nenozīmē, ka šī elektroniskā pasta vēstule izsūtīta lielam cilvēku skaitam. Tādējādi no prasības pieteikuma neesot saprotams, kādā veidā pastāv aizskāruma smagums un kādas sekas ir radījusi 2012.gada 1.jūnija elektroniskā pasta vēstules nosūtīšana.

Atbildētāja paskaidrojumā lūgts prasību noraidīt pilnībā.

Tiesas sēdē prasītāja prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem un apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka /Nosaukums B/ biedru skaits ir mainīgs – kādi no biedriem izstājoties, bet nākot klāt jauni biedri. 2011.gadā biedru skaits bijis 35, savukārt 2012.gadā biedru skaits bijis 33. 2012.gadā biedru naudas pārkaitētas arodbiedrībai mazāk, jo ilgstoši slimojusi un nav varējusi tās savākt. Biedru saraksts nav bijis pieprasīts, tāpēc nav pamata teikt, ka tas nav iesniegts.

Norādīja, ka tas, ka prasītājas privātais konts izmantots biedru naudas pārskaitīšanai nenozīmē, ka biedru nauda tajā glabāta. Biedru nauda tika saņemta pret orderi un, ja atbildētājs būtu vēlējies, varētu saņemt visu informāciju.

Atbildētājs publiski izplatījis nepatiesas ziņas, tādējādi aizskarot prasītājas godu un cieņu. Elektroniskā pasta vēstule nosūtīta 13 personām, kas šo ziņu varēja izplatīt tālāk, nododot to gan prasītājas skolniekiem, gan cilvēkiem, ar kuriem prasītājai jāsadarbojas viņas profesionālajā darbībā. Līdz elektroniskā pasta vēstules nosūtīšanai prasītājai ar visiem esot bijušas labas attiecības. Tāpēc prasītājai nodarīts ievērojams tiesību aizskārums. Ziņu nepatiesumu apstiprina liecinieku liecības tiesas sēdē.

/Nosaukums A/ biedri bija arī Mārupes novada pašvaldības darbinieki, kā bijušie darbinieku. Tāpēc uzskata, ka Ikšķiles novada pašvaldības policistiem bija tiesības tikt uzņemtiem /Nosaukums A/. Prasītāja uzskata, ka Statūti bija nesaprotami, tajos nebija skaidri definēts, ko nedrīkst uzņemt arodbiedrības organizācijā. Tāpēc Statūtu punkts, kas paredz, ka var iestāties tikai savas darba vietas arodbiedrības organizācijā, nebija saistošs un prasītāja uzskatījusi, ka Ikšķiles novada policijas darbiniekus varēja uzņemt /Nosaukums B/. Prasītāja nevienu neesot maldinājusi, Ikšķiles novada pašvaldības policisti paši velējusies iestāties viņas vadītajā arodorganizācijā.

Atbildētājs nav pierādījis, ka prasītāja būtu nepārtraukti sūdzējusies, jo iesniegta tikai viena sūdzība. Tāpat prasītājs neesot pierādījis

prasītājas personiskās ambīcijas un personiskā labuma pieprasīšanu.

Prasītāja lūdza prasību apmierināt pilnībā.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē prasību neatzina pilnībā uz rakstveida paskaidrojumā norādītajiem pamatiem. Papildus paskaidroja, ka. atbilstoši arodbiedrības Statūtu 10.punktam personu var uzņemt savas darba vietas arodorganizācijā. Mārupes novada darbinieki /Nosaukums B/uzņemti, jo Mārupes novadā nav savas arodorganizācijas. Attiecībā par arodorganizācijas biedru skaita samazināšanos varēja spriest pēc arodbiedrībai pārskaitīto biedru naudu samazināšanās, kas pēc summas apmēra varētu būt par apmēram desmit biedriem. Bedru sarakstu prasītāja nav iesniegusi arī tiesā.

Atbildētāja pārstāve apstiprināja, ka, kā viens no biedru naudu pārskaitīšanas veidiem, bija piedāvāta biedru naudas iemaksāšana kādā privātā kontā un pēc tam tās pārskaitīšana arodbiedrībai. Bet tas neizslēdz iespēju, ka arodbiedrības biedru nauda glabājusies prasītājas privātajā kontā, jo tā netika regulāri pārskaitītas un līdz ar to nebija zināms, kad tā tiek ieskaitītas prasītājas kontā.

Atbildētājs nav izdarījis neatļautu darbību, jo elektroniskā pasta nosūtīšana ir atļauta darbība. Tas, ka prasītājai bija jāizskaidro policijas darbiniekiem, ka atbilstoši Statūtu 10.punktam viņiem nav tiesību tikt uzņemtiem /Nosaukums A/ atbilst patiesībai. Nav šaubu, ka uzņemšanu veica arodorganizācijas sapulce, bet prasītājai kā juristei tas bija jāsaprot un jāizskaidro, jo cilvēki stājušies arodbiedrībā, ko asociējuši tieši ar pašu /pers. A/. 2012.gada 12.maija akts par iemaksāto biedru naudu atmaksu apstiprina, ka šiem policistiem nebija tiesību tikt uzņemtiem šajā arodorganizācijā.

Prasītāja pārstāve norādīja, ka jautājums par to ir vai nav piedāvāts darbs policistiem reģionālajā policijā nav atkarīgs no atbildētāja. Turklāt šis jautājums nekādā veidā nav attiecināms uz prasītājas godu un cieņu. Tāpat uzskata, ka atbildētājam bija pamats paust viedokli par apstākļiem, kas kavēja koplīguma noslēgšanu, jo līgums parakstīts tikai pēc elektroniskā pasta vēstules nosūtīšanas.

Lietā nav ziņu par to, ka elektroniskā pasta vēstule izplatīta plašam personu lokam un tā kļuvusi zināma prasītājas kolēģiem un skolniekiem vai arī būtu mainījusies kādas personas attieksme pret prasītāju. Uzskata, ka prasītājas reputācija nav iedragāta, to apstiprinot tas fakts, ka viņa nodibinājusi jaunu arodorganizāciju, kas turpina darboties.

Atbildētāja pārstāve lūdza prasību noraidīt.

Motīvu daļa

Noklausoties prasītājas un atbildētāja pārstāves paskaidrojumus un liecinieku liecības tiesas sēdē, pārbaudot lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējot tos savstarpēja saistībā, tiesa uzskata, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.pantu, tiesa pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Lietā nav strīda par to, ka 2012.gada 1.jūnijā atbildētājs nosūtījis elektroniskā pasta vēstuli trīspadsmit personām, neskaitot prasītāju. Lietā pastāv strīds vai elektroniskā pasta vēstulē ir paustas nepatiesas ziņas vai izteikts viedoklis un vai tā ir prasītājas godu un cieņu aizskaroša.

Satversmes 100.pants garantē tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Savukārt Satversmes 95.pants noteic, ka valsts aizsargā cilvēka cieņu un godu. Tādējādi vārda brīvība nav absolūta, un tās ierobežojumi ir noteikti Satversmes 116.pantā, kas paredz, ka Satversmes 100.pantā noteiktās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Ievērojot norādīto secināms, ka katram ir tiesības brīvi paust savu viedokli (izplatīt informāciju), tomēr, šī tiesība ir ierobežota ar leģitīmu mērķi, kas konkrētajā strīdā ir personas goda un cieņas neaizskaramība. Ierobežojumus vārda brīvībai ar leģitīmu mērķi nosaka Civillikuma normas.

Civillikuma 2352.^{1} panta pirmā un otrā daļā noteikts, ka katram ir tiesība prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas izplatītas presē, tad gadījumā, kad tās neatbilst patiesībai, šīs ziņas presē arī jāatsauc. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas, kas neatbilst patiesībai, ietvertas dokumentā, šāds dokuments jāapmaina. Citos gadījumos kārtību nosaka tiesa.

Arī Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.pants garantē gan vārda brīvību, gan nosaka tās ierobežojumus. Ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un tiesības netraucēti saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez iejaukšanās no sabiedrisko institūciju puses un neatkarīgi no valstu robežām. Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām formalitātēm, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziegumus, aizsargātu veselību vai morāli, aizsargātu citu cilvēku reputāciju vai tiesības, nepieļautu konfidenciālas informācijas izpaušanu vai lai saglabātu tiesas autoritāti un objektivitāti.

Gods un cieņa ir ētikas un morāles normas, un katram var būt atšķirīgs, savs subjektīvs viedoklis par šīm kategorijām. Ar godu saprot

personas sabiedrisku novērtējumu, kas ir izveidojies personas darbības rezultātā, bet ar cieņu saprot personas sabiedriskā vērtējuma atspoguļojumu viņas pašas apziņā, tas ir, personas pašnovērtējumu. Sabiedrības atzinīgs vērtējums ir sasniedzams ilgstošā laikā, atbilstoši personas nopelniem, un izplatot nepatiesas ziņas, notiek personas vērtības nepamatots samazinājums sabiedrības acīs.

Tādējādi godu aizskatošu ziņu izplātīšana saistāma ar tādu nepatiesu faktu paušanu, kas mazinājuši personas (prasītājas) sabiedrisko novērtējumu. Ar aizskarošām jāsaprot tādas ziņas, kuras samazina cietušā godu atsevišķu personu vai sabiedrības acīs un līdz ar to arī paša cietušā cieņu. Turklāt ir jāņem vērā, vai ar šādu ziņu izplatīšanu tiek aizskartas vispāratzītas ētikas un morāles normas, vai arī tās aizskar cietušo, ņemot vērā viņa specifisko stāvokli sabiedrībā, sabiedrisko vai profesionālo darbību, vai viņa ieņemamo amatu.

Judikatūrā, kas izveidojusies lietās par personas goda un cieņas aizsardzību, ir nostiprinājusies atziņa: lai izvērtētu prasības pamatotību, vispirms nepieciešams konstatēt, vai publiskotā informācija ir ziņas vai viedoklis, jo tikai ziņas jeb fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta, turpretim viedoklis atspoguļo personas subjektīvo vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai kādu notikumu un nevar būt ne patiess, ne nepatiess.

Tā kā viedokļa atbilstību patiesībai pārbaudīt nav iespējams, tiesai jāvērtē, vai paustajam viedoklim bija pietiekama faktiskā bāze. Respektīvi, vai pastāvēja kādi notikumi vai arī paša cietušā (prasītājas) darbības, kuras veicināja atbildētāja viedokļa veidošanos par viņu. Tāda atziņa pausta arī tiesu prakses apkopojumā „Tiesu prakse lietās par goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību". (Augstākā tiesa, 2003/2004 gads, 12.lpp.).

Tādējādi konkrētajā gadījumā, vispirms, izvērtējams vai strīdus izteikumi, kurus norādījusi prasītāja, ir ziņas vai viedoklis. Ja izteikumi ir ziņas, tad vai tie ir patiesi, ja viedoklis – vai tas balstīts uz faktiskiem apstākļiem.

Latviešu literatūras valodas vārdnīcā (1996.gada izdevums, Rīga: Zinātne, 8.sējums) vārds ,,ziņas" skaidrots kā datu, faktu, skaitļu un arī informācijas kopums (647.-648.lpp.), savukārt vārds „viedoklis" skaidrots kā uzskats, izpratne (par ko), arī attieksme (pret ko) (425.lpp.). Līdz ar to strīdus elektroniskā pasta vēstulē nepieciešams nošķirt ziņas jeb faktus no viedokļa.

Tiesa piekrīt prasītājas argumentam, ka ziņu patiesuma pierādīšana gulstas uz atbildētāju, jo fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta, tomēr prasību pierādīt izteikumu atbilstību patiesībai nevar attiecināt uz viedokli. Līdz ar to tiesai jāņem vērā, ka pastāv būtiska atšķirība starp jēdzieniem „ziņas" un „viedoklis", kā arī jāvērtē, vai viedokļa vai ziņas publiskošana, attiecīgajā veidā, varēja aizskart prasītājas godu un cieņu.

Attiecībā uz ziņu un faktu izplatīšanu pastāv vispārējs princips, t.i., ka ziņai un faktam ir jāatbilst patiesībai, tomēr tiesas ieskatā likumdevējs nav paredzējis atbildību par personas subjektīvā viedokļa izpaušanu, ja tas, lai gan personas (prasītājas) ieskatā sniegts ar negatīvu vērtējumu, balstīts uz pietiekamu faktisko bāzi un nesatur rupjus izteicienus vai lamu vārdus.

Izvērtējot 2012.gada 1.jūnija atbildētāja nosūtītās elektroniskā pasta vēstules, kas adresēta arodbiedrības valdes locekļiem, saturu, tiesa konstatē, ka tajā izteikta atsauce uz informāciju, ko vēstules adresāti esot saņēmuši no prasītājas par tikšanos Ikšķiles novada pašvaldībā. Atbildētāja vēstulē norādīts: „*Varētu jau uz šo nepatieso informāciju neatbildēt, ja /pers. A/ rīcība kārtējo reizi nediskritētu mūsu arodbiedrību*." Tiesai nav iesniegtas ziņas, kas dotu pamatu uzskatīt, ka vēstules adresāti iepriekš nav saņēmuši informāciju no prasītājas, prasībā šis fakts nav apstrīdēts. Tādējādi tiesa uzskata, ka atbildētāja elektroniskā pasta vēstule vērtējama kā atbildes reakcija uz prasītājas iepriekšēju rīcību. Tā kā tiesai nav zināms kādu informāciju prasītāja sniegusi valdes locekļiem, tās patiesuma noteikšana nav iespējama, turklāt tas arī nav strīda priekšmets, līdz ar to tiesa vērtē atbildētāja izteikumus tikai pašas vēstules satura kontekstā, saistībā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem.

Attiecībā uz elektroniskā pasta vēstulē izteikto, kas prasībā norādīts kā nepatiesa ziņa Nr.1, tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka Ikšķiles novada pašvaldības policijas darbinieki uzņemti /Nosaukums A/.

Atbildētājs, atsaucoties uz arodbiedrības Statūtu 10., 72., 76.3.punktu, norādījis, ka nav ievērota Statūtos noteiktā biedru uzņemšanas kārtība. Lai gan prasītāja norādīja, ka arodbiedrības Statūti ir neskaidri un tajos nav konkretizēta biedru uzņemšanas kārtība, tiesa uzskata, ka arodbiedrības statūtu vērtējums neietilpst tiesas kompetencē izskatāmās lietas ietvaros. Vienlaicīgi tiesa secina, ka prasītājai un atbildētājam pastāv atšķirīgs viedoklis par arodbiedrības Statūtos noteikto biedru uzņemšanas kārtību.

Tiesas ieskatā, atbildētāja izteikums „*/pers. A/, piedāvājot četriem Ikšķiles novada pašvaldību policistiem stāties /Nosaukums A/ ir viņus maldinājusi* [..]" vērtējams kontekstā ar iepriekš norādītajām atsaucēm uz arodbiedrības Statūtiem.

Lai gan tiesas sēdē liecinieks /pers. V/, kas ir viens no Ikšķiles novada pašvaldības policijas darbiniekiem, kuri tika uzņemti /Nosaukums A/, apstiprināja, ka pats ir uzmeklējis /Nosaukums B/ un pats izteicis vēlēšanos tajā iestāties, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā tam, ka prasītāja pati nav piedāvājusi Ikšķiles novada pašvaldības policijas darbiniekiem iestāties /Nosaukums A/, nav izšķirošas nozīmes, jo kā valdes priekšsēdētāja ir pieļāvusi šādam faktam notikt. Būtisks ir apstāklis, ka personas ir tikušas uzņemtas arodorganizācijā pretēji Statūtos noteiktajai kārtībai. Kā to apliecina lietas materiāliem pievienotais 2012.gada 30.maija akts par biedru naudu atmaksu, kā arī Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 31.marta spriedums lietā C24137712, Ikšķiles novada pašvaldības policijas darbinieku uzņemšana /Nosaukums A/izrādījusies nepamatota.

Tādējādi tiesa uzskata, ka šajā gadījumā atbildētāja izteikums, kas prasībā norādīts ar Nr.1, nav vērtējams šauri, tikai kā Ikšķiles novada pašvaldības policistu maldināšanas fakts, bet gan kā atbildētāja viedoklis par arodbiedrības Statūtos noteikto biedru uzņemšanas kārtību un šo noteikumu neievērošanas sekām, kas pamatots uz pietiekamu faktisko bāzi, turklāt izradījies pamatots.

Attiecībā uz elektroniskā pasta vēstulē izteikto, kas prasībā norādīts kā nepatiesa ziņa Nr.2, tiesa konstatē, ka lietā nav iesniegts /Nosaukums A/ biedru saraksts, līdz ar to tiesa nevar konstatēt biedru skaitu 2012.gadā. Turklāt no prasības pieteikumā norādītā un prasītājas iesniegto dokumentu satura izriet, ka arodorganizācijas biedru saraksts arodbiedrībai nav ticis iesniegts, tātad atbildētājam nav bijis zināms.

Ievērojot norādīto tiesa atzīst, ka atbildētājs, izsakoties par /Nosaukums A/ biedru skaita samazināšanos, ir izteicis viedokli, ko balstījis uz arodbiedrības grāmatvedības datiem, no kuriem izriet, ka 2012.gadā ir samazinājušās biedru naudu iemaksas un to apmērs atbilst, apmēram, desmit biedru skaitam.

Prasītājas aicinātā lieciniece /pers. Z/ (prasītājas, kā valdes locekles vietniece), tiesas sēdē liecināja, ka nezinot vai 2012.gadā bija izstājusies lielākā daļa biedru, tādējādi neapstiprinot ne prasītājas apgalvojumu, ne arī atbildētāja izteikumu. Tiesa neapšauba prasītājas argumentu, ka 2012.gadā ilgstoši slimojusi un nav varējusi savākt biedru naudas. Tomēr no liecinieces /pers. Z/ teiktā izriet, ka biedru naudas ir vākusi lieciniece un tikai liecinieces prombūtnē to darījusi prasītāja. Tādējādi arī tiesai, tāpat kā atbildētājam, nav kļuvis zināms apstāklis, kas bija par pamatu biedru naudu apmēra samazinājumam 2012.gadā. Tāpēc tiesa atzīst, ka iepriekš norādītie argumenti neizslēdz atbildētāja tiesības paust savu viedokli, kas balstīt uz viņa rīcībā esošajiem faktiskajiem apstākļiem.

Attiecībā uz atbildētāja izteikumu elektroniskā pasta vēstulē, kas prasībā norādīts kā nepatiesa ziņa Nr.3, tiesa konstatē, ka no tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem izriet, ka arodorganizācijas biedru sarakts arodbiedrībai nav iesniegts. Lieciniece /pers. Z/ tiesas sēdē liecināja, ka atbildētājs (kā arodbiedrības valdes priekšsēdētājs) un grāmatvede biedru sarakstus nav pieprasījuši, tikai biedru skaitu. Savukārt prasītāja tiesas sēdē norādīja, ka biedru saraksts ir konfidenciāla informācija, tāpēc tas netika iesniegts arī tiesai. Turklāt no prasības pieteikuma, kur norādīts: „*Dati nekad nav slēpti un jebkuras atskaites biju gatava iesniegt jebkurā laikā, **pēc tam**, kad LVIPUFDA būtu iesniegusi /Nosaukums A/ pieprasīto informāciju, dokumentus un atskaites par valdes lēmumiem* [..]", satura izriet, ka arodbiedrības un tās struktūrvienības vadībām pastāvējušas domstarpības dokumentu apritē, saistot to ar savstarpēju prasību neievērošanu.

Ievērojot norādīto tiesa atzīst, ka atbildētājs izteicis viedokli, ko balstījis uz apstākļiem, kas nav apstrīdēti arī izšķirot strīdu tiesā.

Savukārt attiecībā par izteikuma daļu: „[..] *biedru nauda tiek turēta uz /pers. A/ personīgā konta un grāmatvedībai nav datu, par to, cik biedru nauda savākta un cik no šīs naudas pārskaitīts arodbiedrībai*.", tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka arodorganizācijas biedru naudas iemaksātas prasītājas privātajā kontā un no šī konta pārskaitītas uz arodbiedrības kontu. Šo faktu apstiprināja lieciniece /pers. Z/.

Liecinieces /pers. Z/ un liecinieka /pers. A0/ liecības apstiprina, ka biedru naudas iemaksāšana privātā kontā un tālāka pārskaitīšana arodbiedrībai esot bijusi parasta arodbiedrības prakse, kuru ieteicis tieši atbildētājs. Atbildētāja pārstāve iebilda, ka pastāvējuši vairāki pārskaitījuma veidi un katras arodorganizācijas konkrēto izvēli atbildētājs nav ietekmējis. Šo apstākli apstiprināja liecinieks /pers. A0/, liecinot, ka viņa pārstāvētajā arodorganizācijā biedra nauda netiek iemaksāta privātpersonas kontā, lai gan viņu izvēlētais biedru naudas iemaksas veids esot sagādājis neērtības saņemot atsaites no arodbiedrības grāmatvedības.

Ievērojot norādīto tiesa uzskata, ka izteikums, ka biedru nauda tiek „*turēta*" prasītājas kontā ir atzīstams par atbildētāja viedokli, kas balstīt uz viņa rīcībā esošiem faktiem, ko apstiprina lietas materiāliem pievienotie arodbiedrības konta izraksti, no kuriem redzams, ka pārskaitījumi no prasītājas konta veikti neregulāri ar lielāku intervālu kā reizi mēnesī, kas iztiesāšanas laikā likumā noteiktā kārtībā netika apstrīdēti.

Tiesa atzīst, ka to cik biedru nauda savākta attiecīgā laika periodā, ir iespējams apstiprināt tikai ar atbilstošiem grāmatvedības dokumentiem. Lai gan liecinieks /pers. V/ liecināja, ka saņemot biedru naudu prasītāja ir izsniegusi viņam kases orderus, tiesai attiecīgi dokumenti nav iesniegti. Kā izriet no atbildētāja paskaidrojumiem, šādi dokumenti nav iesniegti arī arodbiedrībai, tātad nav bijuši pieejami atbildētājam. Līdz ar to tiesa atzīst, ka, lai gan ziņas patiesums ir jāpierāda tam, kas to apgalvo, konkrētajā gadījumā atbildētājam nav iespējams pierādīt negatoru faktu, jo to, cik biedru naudas ir savāktas un vai visa savāktā biedru nauda ir pārskaitīta arodbiedrībai, var pārbaudīt tikai ar grāmatvedības dokumentiem, kas atrodas prasītājas nevis atbildētāja rīcībā.

Pastāvot šādiem apstākļiem tiesa secina, ka atbildētājs nav paudis nepatiesas ziņas, bet gan izteicis savu viedokli, kas balstīt uz viņa rīcībā esošiem faktiskiem apstākļiem.

Attiecībā uz atbildētāja izteikumu elektroniskā pasta vēstulē, kas prasībā norādīts kā nepatiesa ziņa Nr.4, tiesa pievienojas atbildētāja viedoklim, ka šis izteikums nav attiecināms uz prasītāju. Tādējādi, neatkarīgi no tā, vai šajā izteikumā pausta ziņa, kas nav patiesa, vai viedoklis, tas nevar skart prasītājs nemantiskās intereses – viņas godu un cieņu. Norādītais izteikums nav attiecināms uz izskatāmā strīda priekšmetu, līdz ar to tiesai nav pamata tā vērtēšanai.

Savukārt attiecībā uz atbildētāja izteikumu elektroniskā pasta vēstulē, kas prasībā norādīts kā nepatiesa ziņa Nr.5, tiesa konstatē, ka atbildētājs paužot attieksmi pret prasītājas rīcību, izteicis savu subjektīvo viedokli. Tiesa uzskata, ka nevienam nav liegtas tiesības izteikt savu viedokli, ja tas paust nepārkāpjot vispārpieņemtas pieklājības robežas, un šāda izteiksmes forma atbildētāja elektroniskā pasta vēstulē nav konstatējama. Turklāt darba koplīgums noslēgts jau pēc atbildētāja vēstules nosūtīšanas 2012.gada 9.jūlijā un tā 9.punktā nav ietverti apakšpunkti, kas sākotnējā projektā paredzēja īpašas priekšrocības arodbiedrības organizācijas vadītājam. Tāpat tiesa norāda, ka centieni gūt personisku labumu ir subjektīvā vērtējuma objekts un tāpat kā viedoklis nav pakļauts patiesības kontrolei, tāpēc nav tas nav pierādāms. Tādējādi prasītājam bija pamats norādīts uz apstākli, ka koplīgums nav noslēgts un pieļaut, ka koplīgumā paredzētās privilēģijās ir ieinteresēta arī prasītāja.

Kā jau tas norādīts iepriekš, viedoklis nav pakļaujams patiesības pārbaudei. Tiesa secina, ka atbildētāja izteikumi elektroniskā pasta vēstulē atspoguļo viņa subjektīvu vērtējumu par prasītāju, viņas darbību un notikumus, kas ar to saistīti. Tāpēc tie nav novērtējami no patiesuma vai nepatiesuma aspekta. Attiecībā uz ziņu un faktu izplatīšanu pastāv vispārējs princips, t.i., ka ziņai un faktam ir jāatbilst patiesībai, savukārt par viedokļa izplatīšanu, tiesas ieskatā, atbildības piemērošana iespējama tikai tad, kad viedoklis pausts rupjā formā, pieļaujot lamu vārdus, ko atbildētāja vēstulē tiesa nekonstatē.

Tiesa no elektroniskās vēstules kopējā konteksta, ievērojot iepriekš norādītos apsvērumus, secina, ka strīdus izteikumi vērtējami kā atbildētāja viedoklis par prasītājas darbību /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētājas amatā. Tādējādi saistībā ar prasītājas profesionālo darbību arodbiedrībā, ir pieļaujamas plašākas kritikas robežas no pārējo arodbiedrības locekļu (tajā skaitā no valdes priekšsēdētaja) puses.

Strīdus elektroniskā pasta vēstules pēdējā rindkopā norādīts: „*Lūdzu valdes locekļus izvērtēt šo situāciju, jūlija valdes sēdē pie tās atgriezties, bet savu viedokli izteikt telefoniski* [..]". Tiesas ieskatā, atbildētājam kā arodbiedrības valdes priekšsēdētājam bija tiesības noskaidrot pārējo valdes locekļu viedokli par elektroniskā pasta vēstulē izklāstītajiem apstākļiem. Turklāt tiesa uzskata, ka šādā gadījumā atbildētājam bija tiesības paust arī personisko viedokli, kas balstīts uz pietiekamu faktisko bāzi.

Tiesa neapšauba, ka prasītājai saņemot elektroniskā pasta sūtījumu varēja rasties „emocionālās ciešanas un diskomforts", jo šāds emocionāls stāvoklis ir atkarīgs no katra indivīda uztveres īpatnībām, tomēr tas nav pietiekams pamats, lai konstatētu vainojamu atbildētāja rīcību (darbību, bezdarbību). Savukārt ziņas, kas dotu pamatu konstatēt, ka strīdus elektroniskā pasta vēstule ir radījusi negatīvas izmaiņas apkārtējo attieksmē pret prasītāju, tiesa nav ieguvusi.

Pamatojoties uz visiem iepriekš norādītajiem argumentiem, tiesa atzīst, ka strīdus izteikumos, kas ietverti 2012.gada 1.jūnija elektroniskā pasta vēstulē, ir pausts atbildētāja viedoklis, kas pamatots ar pietiekamu faktisko bāzi. Tādējādi *prasītājas godu un cieņu aizskarošas ziņas nav konstatējamas, līdz ar to ziņu atsaukšanai nav pamata. Nekonstatējot prasītājas goda un cieņas aizskārumu, tiesai nav pamata lemt par morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu. Ievērojot norādīto prasība pret atbildētāju ir pilnībā noraidāma.*

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 97., 190.panta, tiesa

n o s p r i e d a:

/pers. A/ prasību pret /pers. B/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu noraidīt pilnībā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas datums noteikts 2014.gada 11.jūlijā.

Tiesnese I.Ramane